

**Wywiad przeprowadzony z pułkownikiem Maciejem Kliszem, szefem sztabu
Wojsk Obrony Terytorialnej w Dowództwie WOT w Warszawie w dniu
17.02.2017 roku**

Jak Pan ocenia decyzję powołania Wojsk Obrony Terytorialnej?

Służę w wojsku od roku 1991. Pamiętam czasu poboru. Likwidację powszechnej służby wojskowej przyjąłem z zadowoleniem. Praca z zawodowymi żołnierzami daje duży komfort. Zapewnia profesjonalizm i daje możliwość lepszego przygotowania do wykonywania zadań. Ale z perspektywy potrzeb strategicznych zaniedbanie szkolenia rezerw osobowych jest bardzo niekorzystne dla poziomu obronności państwa. Z entuzjazmem podszedłem do pomysłu utworzenia Wojsk Obrony Terytorialnej (WOT), zaraził mnie nim, wtedy jeszcze pułkownik – dziś generał, Wiesław Kukuła. Trzonem WOT będą ochotnicy, więc osoby na równi z żołnierzami zawodowymi profesjonalnie podchodzące do nakładanych na nie obowiązków. Nie jest to powrót do Obrony Terytorialnej Kraju (OTK) z czasów PRL, ludzie ci sami zgłaszają się do służby. Dlatego nie ma obaw, co do powtórzenia problemów wynikających z zasadniczej służby wojskowej. Dzięki WOT wzrośnie zdolność odstraszenia potencjalnego przeciwnika przez Siły Zbrojne RP.

Dla kształtu tworzonej formacji, które z sojuszniczych rozwiązań może być źródłem rozwiązań i inspiracją dla nas?

Prace analityczne w tym kierunku prowadziło Biuro ds. Utworzenia Obrony Terytorialnej. Dowództwo WOT korzysta z ich wyników, a inspiracje przy budowie nowego rodzaju sił zbrojnych czerpiemy z amerykańskiej Gwardii Narodowej, rozwiązań szwedzkich i pamiętając o różnicy skali z rozwiązań Estonii i Łotwy. Z zastrzeżeniem, że Gwardia Narodowa USA nie ma zadań związanych z obronnością terytorium, w przeciwieństwie do WOT.

Jakie zadania będą stały przed WOT? Czy ma to być obrona terenu, czy też głównie ochrona ludności na terenie czasowo zajęтым przez nieprzyjaciela?

Widzimy oba kierunki działań: uniemożliwienie zajęcia terytorium Polski przez potencjalnego przeciwnika, jak i zachowanie substancji narodowej na terenach czasowo zajętych przez niego. Należy pamiętać, że WOT nie są tu konkurencją dla Wojsk Specjalnych. Każdy ma swoją rolę do spełnienia. Pomiędzy tymi formacjami będzie zależność podobna jak pomiędzy Cichociemnymi i Armią Krajową. To Wojska Specjalne są od stawiania zadań, zaś WOT od ich realizacji w konkretnej rzeczywistości operacyjno – taktycznej. Również w odróżnieniu od Wojsk Lądowych, WOT dysponowały będą Stałymi Rejonami Odpowiedzialności (SRO). Brygada będzie odpowiedzialna za województwo, kompania za powiat. Bierzemy oczywiście pod uwagę potrzeby operacyjne, aby uniknąć sztywnego przywiązania do podziału administracyjnego państwa. Tak więc może się zdarzyć, że pododdziały WOT będą wykonywać zadania w innym rejonie kraju niż ich SRO.

Jak w praktyce ma wyglądać struktura i formowanie WOT?

WOT będą się składać z siedemnastu brygad. Chcemy położyć nacisk na jak najbardziej płaskie struktury, tak aby poniżej batalionu nie było niepotrzebnych obciążeń administracyjnych. Proces szkolenia będzie miał cykl 36 miesięczny. Tym samym od chwili sformowania, po takim właśnie czasie pododdział WOT osiągnie gotowość bojową. Niemniej jednak cały czas czekamy na ukazanie się aktów wykonawczych do znowelizowanej ustawy o powszechnym obowiązku obrony, która weszła w życie pierwszego stycznia tego roku. Jak tylko rozporządzenia się uprawomocnią, rozpoczniemy rekrutację i szkolenia. Pierwsze szkolenia batalionów lekkiej piechoty, których

dowództwa powstały na jesieni ubiegłego roku planujemy już w kwietniu. Za dwa miesiące. Pośród osób zgłaszających się do służby możemy wyróżnić dwie grupy. Osoby po przeszkoleniu i ze złożoną przysięgą wojskową oraz osoby pełne zapału i jeszcze bez żadnego doświadczenia.

Jakiej wielkości ma być podstawowy moduł bojowy WOT?

Podstawowym modulem bojowym WOT będzie kompania lekkiej piechoty. Zarówno w obronie jak i w czasie działań na terenie czasowo utraconym. W każdej z nich znajdzie się dziewięć „wspaniałych dwunastek” – sekcji lekkiej piechoty oraz pluton wsparcia (wyposażony w lekkie moździerze, broń wyborową, czy sprzęt do wykonywania zniszczeń). Na wyposażeniu kompanii ma być jak najmniej pojazdów jeden, dwa. Chodzi o zachowanie lekkości pododdziałów. Głównym środkiem transportu mają być motocykle i quady.

Amerykanie sugerują wsparcie polskiego wysiłku obronnego w zakresie C4ISR, czy ich pomoc w tym zakresie będzie użyta?

Nie przewidujemy zaangażowania pomocy sojuszniczej na tym poziomie. Polska ma duży potencjał naukowo-przemysłowy w zakresie C4ISR i to właśnie on zapewni nam pozyskanie tej zdolności.

Pierwsze informacje rządowe co do tworzenia Obrony Terytorialnej sugerowały, że pierwsze trzy brygady będą utworzone i gotowe do działań już w kwietniu 2016 roku, mamy luty 2017. Jak może Pan odpowiedzieć na wątpliwości pojawiające się u ludzi krytycznie, a jednak przychylnie patrzących na proces tworzenia WOT?

Dokładnie pamiętam proces tworzenia od 2005 roku Wojsk Specjalnych, za których organizację byliśmy krytykowani, podobnie jak obecnie za proces budowy WOT. Było dużo niezrozumienia oraz krytyki. Teraz zaś Wojska Specjalne są perłą w koronie SZ RP. Chciałbym jednak uniknąć prostego porównania elitarnych Wojsk Specjalnych do Wojsk Obrony Terytorialnej. Z punktu widzenia wojskowego jesteśmy gotowi do rozpoczęcia szkolenia, czekamy tylko na rozporządzenia wykonawcze do ustawy, o których mówiłem już wcześniej. Odbyło się 16-dniowe szkolenie dla instruktorów, które wykazało zbyt ambitnie postawione cele szkoleniowe. Jednakże, po dokonaniu modyfikacji powstał program, który będąc równie intensywnym, spełnia taktyczne wymagania, jakie stawiać się będzie przed żołnierzami Terytorialnej Służby Wojskowej (TSW) – „terytorialsami”.

Jak na dzień dzisiejszy widzi Pan używanie urządzeń mobilnych przez żołnierzy OT?

„Poszerzona rzeczywistość” tzw. Augmented Reality ma ułatwić wykonywanie zadań, za które będziemy odpowiedzialni. Bierzemy jednak pod uwagę problemy, które stały się udziałem wojsk ukraińskich podczas walk prowadzonych w Donbasie. Platforma internetowa stworzona będzie przez Inspektorat Systemów Informacyjnych, ponadto aplikacje mobilne będą wojskowe, a urządzenia cywilne atestowane przez odpowiednie służby.

Zgodnie ze nowelizowaną ustawą kobiety służące w WOT mają obowiązek stawiennictwa w pododdziałach już 6 miesięcy i 1 dzień po porodzie. Czy takie rozwiązanie jest bezpieczne z perspektywy dziecka? Jak to może wpłynąć na gotowość oddziałów?

10% stanu osobowego w wojsku to kobiety, podobnie będzie WOT. Chciałbym podkreślić, że obowiązek stawiennictwa będzie egzekwowany z uwzględnieniem każdej szczególnej sytuacji, bez biurokratycznej bezduszości. Także nie ma zagrożenia, o którym Pan mówi. Stawiennictwo nie będzie egzekwowane bezwzględnie. Natomiast same pododdziały będą tak sformowane by zrozumiała w tej sytuacji nieobecność nie wpłynęła na gotowość do wykonania zadań.

Jak można rozwiązać potencjalne problemy z powstaniem konfliktu na linii Wojska OT, a wojska operacyjne?

Ze względu na ścisłe rozdzielenie zadań nie ma takich problemów. WOT są częścią Sił Zbrojnych, która ma odrębne zadania do wypełnienia. I nie ma tutaj mowy o lepszych czy gorszych częściach Sił Zbrojnych. Jednak WOT będą inaczej wyposażone i będą podlegać innym regulacjom. Najlepszym przykładem jest konieczność zbudowania odrębnych rozwiązań w zakresie zabezpieczenia logistycznego. Wyposażenie „nienumerowane” żołnierzy TSW – „terytorials” będzie przechowywał w domu. Natomiast broń, optyka, noktowizja, to wszystko będzie dowożone w specjalnych kontenerach. Stawiamy na modułowe, mobilne magazyny broni, rozwiązanie, którego nikt wcześniej nie wprowadzał w SZ RP. Kompanie lekkiej piechoty WOT będą mogły szybko się zmobilizować, co ułatwi wykonywanie zadań wojskom operacyjnym.

Poza tym służba w WOT będzie jedną z dróg do wejścia do służby zawodowej, co w naturalny sposób ułatwi wzajemne zrozumienie specyfiki służby i za jakiś czas naturalnym będzie przechodzenie ze służby w WOT do służby w innych Rodzajach Sił Zbrojnych.

Dziękuję za rozmowę.
Rozmawiał Jacek Hoga

Wywiad jest autoryzowany.